ఏడుకొండలవాడు

"నాకు ఒంట్లో ఉసుల్లేదని అమ్మగారితో చెప్పరాదూ?"

"సెప్పానే, అమ్మగోరు నామాట ఇంటేగంద?"

"ఎంగిలిసెయ్యి కాక్కి ఇసరని మా ఇల్లాలు తిరపతిపోయి ఏం చేస్తదంట?"

"అదిగాదే, అయ్యగారికి ఢిల్లీలో ఏదో పెద్ద ఉద్దేగం అయిందంటే."

"ఇక్కడ ఉద్దేగం వదిలేత్తుండారా ఏంది?"

"ఇదీ ఉంటాదంట, అదీ ఉంటాదే."

"ఇదేందిరోయ్, మా సిత్తరంగా మాటాడుతున్నావ్? రెండు ఉద్దేగాలు ఎట్టా సేత్తారంట?"

"అది అందరూ సేసే ఉద్దేగం కాదే! అయ్యగోరు అప్పుడప్పుడూ పోయి వత్తుంటే సాలంటే. అక్కడ అయ్యగోరికి పెద్ద బంగాలాకూడా ఇచ్చింద్రంటే."

"నీ కెట్లా తెలుసూ?"

"ఆరి పెద్దమ్మాయిగోరు సెప్పేరు."

"మా మిడిసి పడుతుంటాది- అదేనా?"

"పెద్దోళ్ళను అట్టా అనకూడదే. ఆరి ఉప్పుతిని బతకాల్సినోళ్ళం. ఇస్సాసం ఉంచాలే."

"మా పెద్దోళ్లులే! ఇంత శాకిరీ సేత్తావే- ఆళ్ళకు ఇస్సాసం ఉండొద్దూ!"

"అదంతా పోనియ్యే! ఇప్పుడేఁ సెయ్యమంటావో సెప్పే!"

"అమ్మతో సెప్పు, మా ఆడదానికి ఒంటో ఉసుల్లేదని. ఇయ్యాలో రేపో అంటందని సెప్పు."

"సెప్పానే. సెడామడా తిట్టేరు. 'దేవుడు కాడికి రాటానికి ఇన్నొంకలు సెపుతా వంటరా? అందుకనే ఇట్లా సత్తున్నారు.' అన్నారే అమ్మగోరు. నేనేం సెయ్యనే సెప్పు. నువ్వు లేకపోతే ఒచ్చే పురుడు ఆగదులే అన్నారు."

"ఆ తల్లికి కనికారం లేదు. ఇంకా గొప్పోళ్ళే అయిపోతుండారు. ఆ దేవుడేఁ సేత్తన్నాడో తెలవదు."

"ఊరుకోయే. మరీ నీ నోరు మా సెడ్డదయిపోతాది."

"నేను రానని అమ్మగోరితో సెప్పు. నేనిట్టా ఉంటే ఎట్టా ఎల్తావ్? నాకు యనక వోరున్నారు సూసుకోడానికి? ఈ గండం ఎట్టా గడుత్తాదో బయంగా ఉండాది. ఆ ఏడు కొండలోడు..."

"ఛీ, నోరుముయ్యే. అదేంమాటే? అసలే ఒంటూపిరి దానివని నేను దిగులడి సత్తుంటే! ఎల్లుండి సందాళకంతా ఒచ్చేత్తాగా. అందాకా సూసుకోమని మాణిక్యంతో సెప్పిపోతానే."

"ఎక్కడన్నా సావు. నాకు బూమ్మీద నూకలు నిండుకున్నాయిలే. పో సచ్చినోడా!"

గుడిసె బయటికి వస్తున్న వెంకాయి చెవులకు రామి మాటలు ములుకుల్లా గుచ్చుకున్నాయి. ఒక్క నిమిషం నిలబడిపోయాడు. కళ్ళలో నీరు తిరిగింది. వెనకకు తిరిగి లోపలికి ఒక అడుగు వేసినవాడు మళ్ళీ ఏదో గుర్తొచ్చినట్లు తిరిగి బయటికి వెళ్ళాడు. ముందు జారివున్న చూరు బొంగు నొసటికి పొడుచుకుంది. దిమ్మెరపోయిన తలను చేత్తో నొక్కుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

వెంకాయి కాళ్ళీడ్చుకుంటూ దిగులు దిగులుగా వచ్చి రత్తమ్మముందు నిల్చున్నాడు. అందానికి ఏ మాత్రం ఆశ్రయాన్ని ఇవ్వనని ప్రతిజ్ఞ పట్టిన ఆమె ఆకారం ముందు వణుకుతూ నిల్చున్నాడు వెంకాయి. కోడిగుడ్లలాగా పైని అతికించినట్లుండే ఆ కళ్లు కోపంతో ఎరుపెక్కి బయటికి దూకటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాయి.

"ఇంతసేపు ఎక్కడ చచ్చావురా?" రత్తమ్మ గొంతులో మాటలు గరగరలాడాయి. కళ్లు హుంకరించాయి. ఆమె తన కళ్ళతోనూ, శరీరంతోనూ భయపెట్టాల్సిందే కాని, ఆ పూడి వుండే గొంతులోనుండి శబ్దం పైకి రాదు. సాధారణంగా అందం లేనివాళ్ళలో హృదయ సౌందర్యం ఉంటుందంటారు. కాని రత్తమ్మ విషయంలో మాత్రం పెద్దలు పొరపడ్డారనే చెప్పాల్సి వస్తుంది. ఆమె బాహ్యరూపం అంతస్స్వరూపానికి ద్యోతకమే కాబట్టి అట్టే ఎవరూ మోసపోవటమంటూ జరగదు.

రత్తమ్మ భర్త ప్రపంచం దృష్టిలో ప్రయోజకుడైనా, దేశ నాయకుడుగా ప్రఖ్యాతి గాంచినా, యం.పి. అయినా, ఆ ఊళ్ళో వాళ్లు మాత్రం రత్తమ్మ భర్తగానే గుర్తిస్తారు. రత్తమ్మకు తన భర్త ప్రయోజకత్వానికి కారణం తనేననీ, తనలాంటి గృహిణి లభించటం వల్లనే ఏ డిగ్రీలు లేకపోయినా ఇంతటివాడు అయ్యాడనీ నమ్మకం. రత్తమ్మ భర్తకూడా ఆ సత్యాన్ని గ్రహించడం వల్లనో మరెందుచేతనోగానీ, తన వ్యక్తిత్వాన్ని పూర్తిగా అంకితం చేశాడనే చెప్పాల్సివస్తుంది. తనకు అన్యాయమనీ, తప్పు అనీ తోచిన విషయాల్లో కూడా ఆమెకు అనుకూలంగానే ప్రవర్తిస్తాడు. ఏమైతేనేమి, తన భార్య అదృష్టం వల్లనే తను కలలోకూడా ఊహించని కీర్తి శిఖరాలను అధిరోహిస్తున్నాననీ, తిండికి ఎలా గడుస్తుందా అని ఆలోచించవలసిన తను ఓ లక్ష రూపాయలన్నా వెనక వెయ్యగలిగాననీ రత్తమ్మ భర్త నమ్మకం.

రత్తమ్మ కొలువులో రోజుకో వంటవాడూ, పనిమనిషి మారాల్సిందే. అతి మంచివాళ్ళయితే ఒక వారంకంటే ఎక్కువుండరు. చేసిన కష్టఫలితాన్నికూడా వదులుకొని పారిపోతూంటారు. ఇదంతా చూస్తున్న రత్తమ్మకు మానవజాతిమీదనే నమ్మకం పోతుంది. వినయ విధేయతలూ, విశ్వాసం, కృతజ్ఞతా మొదలైన శబ్దాలను డిక్షనరీనుంచి తొలగించలేదేమా అని రత్తమ్మకు ఆశ్చర్యం. ఇంకా కొంతమంది తనలాంటివాళ్లుకూడా ఉండి ఉంటారేమో- అందుకే ఆ శబ్దాలను యింకా ఉపయోగిస్తున్నారని ఆమె మళ్ళీ సరిపెట్టుకుంటుంది.

వెంకాయి గత ఆరు సంవత్సరాలుగా రత్తమ్మ గారింట్లో పనిచేస్తున్నాడు. ఆ విషయం విన్న ప్రతి వాళ్ళకూ ఆశ్చర్యమే. తమ వ్యక్తిత్వాలను ప్రపంచానికి చాటుతూ,

విర్రవీగుతూ నిల్చుని ఉండే మహావృక్షాలను సైతం కూకటి వేళ్ళతో పెకలించి, అట్టహాసం చేస్తూ ముందుకు సాగిపోయే భయంకర ఝంఝామారుతానికి తన వినయవిధేయతలు చూపుతూ, ఆ మహాశక్తిముందు తలవంచి నిలబడివుండే దుబ్బుమొక్కకు ఏ భయమూ లేదు. వెంకాయి జీవితంకూడా అలాగే గడిచిపోతూవుంది. అనటం అమ్మగారి హక్కు, పడటం తన కర్తవ్యం అనే భావాన్ని వెంకాయి బాగా జీర్ణం చేసుకున్నాడు. కాని యీ రోజు వెంకాయిలోని జడత్వాన్నికూడా భార్య అన్న ఆ చివరి మాటలు కదిలించాయి. అమ్మగారితో తిరుపతికి రానని చెప్పటానికి నిశ్చయించుకొని వచ్చాడు. కాని యజమానురాలి ఉగ్రరూపం ముందు మూగపశువైపోయాడు.

"ఏరా, అలా చూస్తావు? ఆ ముఖాన్ని బొప్పి ఏఁవిటి? త్వరగా సామానులు సర్దు." అంటూ నవ్వటానికి ప్రయత్నించింది యజమానురాలు. వెంకాయికి యజమానురాలి కోపముఖంకంటే నవ్వుముఖమంటనే ఎక్కువ భయం. ఎప్పుడూ పెదాలు బిగించి, కనుబొమల్ని ఎత్తి ఉంచే ఆమె ముఖంలో ఎప్పుడోకాని నవ్వు కన్పించదు. ఆమె నవ్వు చాలా అసహజంగా, అమంగళకరంగా కనిపిస్తుంది వెంకాయికి.

నొసటి బొప్పిని సవరించుకుంటూ సామాను సర్దటానికి లోపలికి వెళ్లాడు. అయ్యగారితోనైనా తన స్థితి చెప్పుకుందామనుకున్న వెంకాయి, భార్య కోపంగా ఉండటం చూచి ఇప్పుడే వస్తానంటూ బయటికి వెడుతున్న తన యజమాని వంక జాలిగా చూచాడు.

అందర్నీ హెచ్చరించి అమ్మగారూ, అయ్యగారూ, చిన్నబిడ్డను మాత్రం తీసుకొని బండి ఎక్కారు. పెద్ద కూతురికి ఆరోమాసం. జాగ్రత్తగా చూచుకోమని మరీ మరీ రత్తమ్మ పెద్దకూతురుని హెచ్చరించింది. "మొదటి కాన్పు. అసలే పిల్ల బలహీనంగా ఉంది. తరువాత ఏమనుకుంటే ఏఁవిటి? ఈ రెండు రోజులూ లేడీ డాక్టర్ని ఇంటికి వచ్చి చూచుకుపొమ్మని కబురు పంపు పెద్దబ్బాయిచేత" అంటూ రత్తమ్మ మరీ మరీ హెచ్చరించి బండెక్కింది. రత్తమ్మ మాటలు వెంకాయి హృదయాన్ని మరీ మరీ బాధించాయి. బండి వెనుక నడుస్తూ, బండి దూరమయినప్పుడు మధ్య మధ్య పరిగెత్తి కలుసుకుంటూ ఉన్న వెంకాయి హృదయం మాత్రం కళ్ళెంలేని బలిసిన గుర్రంలాగ వెనక్కు పరుగెత్తుతూ వుంది.

పెద్దమ్మాయిగారూ బలహీనంగా ఉన్నారని తన యజమానురాలు హెచ్చరించింది. వెంకాయి కళ్ళముందు తన భార్యరూపం, రత్తమ్మ పెద్దకూతురి రూపం కన్పించాయి. వెంకాయి గుండెలు ఎక్కడికో జారిపోతున్నట్టనిపించింది.

"ఏఁవిట్రా నీ ఆలోచనా నువ్వూనూ? త్వరగా సామాను దింపు." అమ్మగారి స్వరం వెంకాయి చెవుల్లో గరగరలాడింది.

"బస్సుకు డబ్బులు దండగ. వీణ్ణి కొండెక్కి రమ్మనండి" అంది రత్తమ్మ భర్తతో.

వెంకాయి ప్రాణాలు లేచివచ్చాయి. తననుకూడా కొండమీదికి బస్సులోనే రమ్మంటారేమోనని ఇంతవరకూ భయపడుతున్నాడు. వాళ్ళ అమ్మ అంటూ వుండేది- "కలికాలం. వెంకటేశ్వర పెరుమాళ్ళ దర్శనంకూడా బస్సులో పోయి చేసుకోవటం ఏమిటి? కొండ ఎక్కి వెళ్ళితే ఆ ఫలితం దక్కుతుంది" అని. వెంకాయి దొరికిన అవకాశాన్ని పోగొట్టుకోకుండా నడిచి వెళ్ళటానికి ఉత్సాహపడ్డాడు. రత్తమ్మకి వాడి వాలకం సంతోషాన్ని కలిగించింది. పావలా వాడి చేతిలో పెట్టి ఏమయినా కొనుక్కు తినమని చెప్పింది. బస్సుకు పెట్టాల్సిన రూపాయి పావలాలో రూపాయి మిగిలినందుకు సంతోషపడి భర్తవంక మురిపెంగా చూసింది- "నేను ఎంత పొదుపుగా సంసారం నెట్టుకొస్తున్నానో చూచావా?"

అన్నట్టు. తన భార్య ఏ క్షణంలో ఎందుకు ప్రసన్నం అవుతుందో, ఏ క్షణంలో ఎందుకు ఉగ్రరూపాన్ని ధరిస్తుందో ఈ యిరవై సంవత్సరాల దాంపత్య జీవితంలో అర్థంచేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తూ పల్టీలు కొడుతూనే వున్నాడు రత్తమ్మ భర్త. మేధావిగా పేరు పొందిన రత్తమ్మ భర్త తన భార్యముందు వెర్రి వెంగళాయిలాగ ముఖం పెడతాడు. ఈమధ్య ఆవిడ ఆగ్రహానికి గురికాకుండా మౌనంతో నెట్టుకొస్తున్నాడు. ఆమె ప్రతి మాటనూ చిరునవ్వుతో ఆలకిస్తూ ఉంటాడు.

"ఇంకా బస్సు అర్ధగంటకుగాని కదలదు. నువ్వు వెళ్ళరా. త్వరగా రా. మేము స్నానాలవీ ముగించుకొని సత్రంనుంచి గుడికి వస్తాం. నువ్వు తిన్నగా అక్కడికే రా" అన్నది రత్తమ్మ.

ఆ అవకాశం కోసమే ఎదురు చూస్తున్న వెంకాయి గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగాడు. "ఏడుకొండలవాడు ఆ కొరతకూడా తీరిస్తే మళ్ళీ త్వరగా వచ్చి దర్శనం చేసుకుందాం." అంటున్న రత్తమ్మ మాటలు వెనక్కి తిరిగిన వెంకాయి చెవుల్లో గింగురుమన్నాయి.

ఏడుకొండలవాడి దయవల్ల ఆ కొరతకూడా తీరాలా! అమ్మగారికి ఇంకా ఏ కొరతవుందో ఎంత ఆలోచించినా వెంకాయి బుర్రకు అందటంలేదు. ఆ ఏడుకొండలవాడి దయవల్ల తన భార్య ఆ గండం గడిచి బతికితే! తనెంత దద్దమ్మ! ఏడుకొండలవాడు వెంకట రమణ దర్శనం చేసుకోటానికి వస్తూకూడా పిచి పిచ్చిగా ఆలోచిస్తున్నాడు. అంతా ఆ పెరుమాళ్ళే చూసుకుంటాడు. తనెందుకు భయపడాలి? ఇలా ఆలోచిస్తూ కొండ ఎక్కుతున్న వెంకాయికి చిన్నతనంలో చూసిన వేంకటేశ్వర మహత్యం సినిమా జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఎక్కడుంటే మాత్రమేం? ఏడుకొండలవాడు అక్కడ్నించి తన భార్యను రక్షించలేడా ఏం?

ఇలా ఆలోచిస్తూ, రొప్పుకుంటూ 'ఏడుకొండలవాడా! వెంకట రమణా!' అని అరుస్తూ కొండ యెక్కుతున్నాడు.

కడుపు దహించుకుపోతూవుంది. నాలిక పిడచకట్టుకుపోతూవుంది. నెత్తీ, కాళ్ళూ మాడుతున్నాయి. చివరకు కొండను చేరాడు. అరటిపళ్ళూ, బెల్లపు చెరుకులు అమ్ముతున్నారు. మొలలో చెయ్యిపెట్టి పావలా బయటకి తీశాడు. మళ్ళీ వెంటనే, ఈ పావలా ఖర్చుపెట్టుకుంటే దేవుడికి కానుక ఏం వేస్తాడు? ఇంతదూరం వచ్చి పావలాకూడా హుండీలో వెయ్యకపోతే ఎలా? అనుకుంటూ మళ్ళీ ఆ పావలా మొలలో దోపుకున్నాడు. పళ్ళు బిగువున రొప్పుతూ, బలవంతంగా కాళ్ళను ఎత్తి ఒక్కో మెట్టుమీదా పెడుతూ ఎక్కుతున్నాడు. నడుస్తూ ఎక్కినా మనస్సు మాత్రం చాలా తేలిగ్గా, ఉత్సాహంగా వుంది. వచ్చే యీ రోజు నాటికి-తనూ- తన భార్యా-కొడుకూ-ఆలోచనలు బుర్రలో అల్లరి చేస్తున్నాయి.

వెంకటేశ్వరస్వామి ముందు నిల్చున్న వెంకాయి భక్తి పారవశ్యంలో మునిగిపోయాడు. రెప్పవాల్చకుండా చూస్తున్నాడు. చేతులు జోడించటానిక్కూడా వీల్లేదు. తన యజమాని కొడుకుని ఎత్తుకొని నిలబడ్డాడు. తన యజమానురాలు అభిషేకం చేయిస్తూ వుంది. అంతా అయిన తరువాత తన మెడలోని పది నవర్సుల గొలుసు తీసి చేతిలో పట్టుకొని ఏదో గొణిగింది. అమ్మగారు ఏదో వరం కోరుకుంటున్నారనుకున్నాడు వెంకాయి. కాని ఆ గొలుసు ఎందుకు చేత్తో పట్టుకున్నారో అర్థం కాలేదు. అలా రెండు నిమిషాలు ఏదో జపం చేసి అంత లావు గొలుసూ ఆ ఉండీలో వేసింది. వెంకాయికి తన జన్మలో

ఎప్పుడూ అంత ఆశ్చర్యం కలగలేదు. పిల్లికి బిచ్చం వెయ్యని తన యజమానురాలు అమ్మో! ఇంత బంగారం ఎలా వేసిందో!

తన దగ్గరేముంది స్వామికి సమర్పించటానికి? చిన్నమెత్తు బంగారంకూడా లేదే! స్వామి తన వంక ఆగ్రహంగా చూస్తున్నట్లనిపించింది వెంకాయికి. వణుకుతున్న గొంతుతో యేదో గొణిగాడు. వచ్చే సంవత్సరం ముగ్గురూ-కొడుకూ-భార్యా-తనూ వచ్చి తలనీలాలు ఇస్తామని మొక్కుకున్నాడు. మొలలో దోపిన పావలా చెయ్యిపెట్టి తీశాడు. కాసు వెయ్యలేకపోయినా పావలా కాసు వేస్తున్నానుకదా అని తృప్తిపడ్డాడు.

వెంకాయి యేదో హుండీలో వెయ్యటం రత్తమ్మ చూచింది. వెంకాయికూడా దాన్ని గ్రహించి సిగ్గుపడుతూ బయటికి దారి తీశాడు. సత్రం చేరుకొని అమ్మగారు పెట్టిన వెంకటేశ్వరస్వామి ప్రసాదం కళ్ళకద్దుకొని తిన్నాడు. కడుపు దహించుకుపోతూవుంది. కొంత తిని కడుపునిండా నీళ్ళు తాగి, మిగిలింది అంగవస్త్రంలో భార్యకోసం మూటకట్టుకున్నాడు.

బస్సులో ఎక్కుతున్న రత్తమ్మ ముఖం వెల వెల పోయింది. భర్తను కొంచెం పక్కకు పిలిచి అన్నది- "అబ్బాయి వేలి ఉంగరం లేదు."

"ఆఁ- ఏమవుతుంది? యింటిదగ్గర పెట్టినట్లు గుర్తేనా?" అన్నాడు రత్తమ్మ భర్త నిర్లక్ష్యంగా.

"మా బాగా అడుగుతున్నారు! వచ్చేటప్పుడు అమ్మాయిని అడిగి తీసుకొని వాడి వేలికి పెట్టింది నేను కదూ?" అన్నది రత్తమ్మ ముఖం చిట్లించుకుంటూ.

"ఏమయి వుంటుంది?" అన్నాడు మెత్తదనాన్ని స్వరంలోకి తెచ్చుకుంటూ రత్తమ్మ భర్త.

"ఇంకా ఏమవుతుంది? ఆ గాడిదే తీసి వుంటాడు. అందుకే యీ అలగా జాతిని నమ్మవద్దో అని నెత్తినోరు పెట్టుకొని చెబుతుంటాను" అని ఆక్రోశించింది రత్తమ్మ.

"సరి, ఇప్పుడు మాట్లాడకు. ఇంటికి వెళ్ళిన తరవాత వాడిపని చెబుతాను" అన్నాడు భార్యను తృప్తిపరిచే ధోరణిలో. కాని వెంకాయి తీసి ఉంటాడని అంత త్వరగా నమ్మలేకపోయాడు రత్తమ్మ భర్త.

"వాణ్ణికూడా మనతోనే బస్సులో తీసుకెడదాం. కాస్తా కూస్తా, ముప్పాతిక నవరసు బంగారం ఉంది" అన్నది రత్తమ్మ.

తన భార్య దగ్గరికి రెక్కలు కట్టుకొని వాల్దామన్నంత ఆదుర్దాగా ఉన్న వెంకాయి అమ్మగారు తనకూడా బస్సులో రమ్మనటం ఆ ఏడుకొండలవాడి దయే అనుకున్నాడు. అమ్మగారు నిజంగా తను అనుకున్నంత చెడ్డది కాదు అనుకున్నాడు వెంకాయి. బస్సుకంటే వేగంగా వెంకాయి ఆలోచనలు ఇంటివైపుకు పరుగెత్తుతున్నాయి. మధ్య మధ్య ఏవో మధుర భావాలు హృదయంలో చక్కలిగింతలు పెడుతుంటే నవ్వుకుంటున్నాడు. కళ్ళముందు పసిపాపను ఒళ్ళో పెట్టుకొని తృప్తిగా, సిగ్గుగా తన కళ్ళలోకి చూస్తున్న భార్య రూపం-చెవుల్లో పిల్లవాని కార్-కార్ మనే ఏడ్పూ.

✿ ✿ ✿

బండిలోనుండి సామాను దింపి తొందర తొందరగా ఇంట్లో సర్ది వెంకాయి "అమ్మగోరూ, నేను ఇంటికెల్తానండి" అన్నాడు.

ఇంటికి వెళ్ళటానికి పడే వాడి ఆదుర్దాచూచి రత్తమ్మ భర్తకుకూడా వాడే ఉంగరం

తీసి ఉంటాడని నమ్మకం కలిగింది.

"ఏంరా గాడిదా! పిల్లవాడి చేతి ఉంగరం ఏంవయింది?"

వెంకాయి హృదయానికి కొరడాదెబ్బ తగిలింది. ముఖంమీద సిరా అలుముకుంది. కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నాడు. ఏదో అనాలనుకున్నాడు కాని ఆ మాటలేవో లోపలే ఉండిపోయాయి.

"ఏంరా, అలా చూస్తావు? పక్క ఎముకలు విరగ తన్నించినా పాపం లేదు." రత్తమ్మ హుంకరించింది.

"నాకు తెల్దమ్మగోరూ, ఆ ఏడుకొండలలోడి తోడు."

"ఛీ నోరుముయ్యి వెధవా!" అంటూ 'ఇంకా అలా దద్దమ్మలా చూస్తావేం' అన్నట్లు రత్తమ్మ కళ్ళు ఆమె భర్తను రెట్టించాయి.

వెంకాయికి చెమట్లు పోశాయి. కళ్లు తిరుగుతున్నాయి. నీళ్లు నిండివున్న ఆ కళ్ళలో రత్తమ్మ నవ్వు ముఖం-రత్తమ్మ భర్త ఉగ్రరూపం-లాఠీలు తిప్పుతూ యమభటుల్లా పోలీసులూ-చేతుల్లో బిడ్డను పట్టుకొని పాలిపోయి, అలిసిపోయి, ఏడవలేని, మాట్లాడలేని స్థితిలో తన భార్యా-బంగారు తొడుగులతో, రత్నాల ఆభరణాలతో, వెండికళ్ళతో నిప్పులు కక్కుతున్న ఆ వెంకటేశ్వరస్వామీ... ఒక దృశ్యం తరవాత ఒకటి రంగుల రాట్నంలాగా గిర గిర తిరిగాయి.

నిల్చున్నచోటనే కుప్పలాగ కూలబడ్డ వెంకాయికి పోలీసు వాన్ శబ్దంకాని, వాళ్ళు లోపల ప్రవేశించటంగానీ తెలియదు. బలంగా వీపుమీద పడ్డ లాఠీ దెబ్బకు వెంకాయి ఎముకలగూడు మూల్గింది. పోలీసుల బూట్ల కొత్తనాడాలు వెంకాయి గుండెలమీద శివతాండవం చేశాయి.

"చెప్పరా! ఉంగరం తీశావా లేదా?" ముక్కుమీద బలంగా తగిలిన బూటుదెబ్బకు బొల బొల నెత్తురు కారింది.

"కొట్టకండి బాబయ్యా, తీశాను." ముక్కునుంచి కారే రక్తాన్ని చేత్తో తుడుచు కుంటూ అన్నాడు. పోలీసులిద్దరూ ముఖంమీద చెమటను తుడుచుకుంటూ రత్తమ్మ వంకా, రత్తమ్మ భర్తవంకా చూచారు విజయగర్వంతో.

"నేను చెప్పలేదూ?" అన్నట్టు తన తెలివికి తనే మురిసిపోతూ చూచింది రత్తమ్మ భర్తవైపు.

"తీసి ఏం చేశావురా? ఎక్కడ పెట్టావు?" అన్నాడు రత్తమ్మ భర్త వెంకాయితో.

వెంకాయి తల వంచుకున్నాడు. ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు.

"ఏంరా మాట్లాడవ్?" పోలీసుల లాఠీ అడిగింది.

కాని వెంకాయి మాట్లాడలేదు.

"వీడు గుళ్ళో హుండీలో ఏదో వేయటం నేను చూచాను" అన్నది రత్తమ్మ.

రత్తమ్మ, రత్తమ్మ భర్త, పోలీసులు ఒకళ్ళ ముఖాలు ఒకళ్లు చూచుకున్నారు.

"అత్తసొమ్ము అల్లుడు ధారపోశాడట. వెధవ! ఉంగరం దొంగతనం చేసి స్వామికి వేస్తావా? ఇవ్వాళ ఇదయింది, రేపు ఇంకొకటి అవుతుంది. ఈ జాతే ఇంత. వీళ్ళను రామ రామ అనకూడదు" అంటూ ఏదో లెక్చరిస్తున్న ధోరణిలో చెప్పుకుపోయింది రత్తమ్మ.

ఈ గొడవ ఏమిటో చూట్టానికొచ్చిన పక్కింటి జానకి "పోనీలెండి. దేవుడికి పెట్టింది వృధాపోదు. ఆ సొమ్ము మీదే కాబట్టి మీ లెక్కలోనే జమకట్టుకోవాలని ఆ ఏడు

కొండలవానికి తెలియదా ఏఁవిటి?" అన్నది.

రత్తమ్మ హుంకరించింది "అందరూ మమ్మల్ని చూచి కళ్ళలో నిప్పులు పోసుకొనే వాళ్ళే" అంటూ. రత్తమ్మ నోటి సంగతి తెలిసిన జానకి ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ, దెబ్బలతో మాంసం ముద్దలా పడివున్న వెంకాయిని ఒక్కసారి చూచి వెళ్ళిపోయింది.

వెంకాయిని పోలీసులు వాన్ ఎక్కించారు. ఒక్కసారి తన భార్యను చూడనివ్వమని బతిమాలాడు. పోలీసువాన్ వెంకాయి గుడిసెముందు ఆగింది. వెంకాయి హృదయం అజ్ఞాత భయంతో గజగజలాడిపోయింది. వాకిట్లో అడుగు పెడుతూనే పక్కింటి మాణిక్యం, మంత్రసానీ కన్పించారు. వాళ్ళ ముఖాలు చూచి వెంకాయి కాళ్లు ఆగిపోయాయి.

మాణిక్యం అన్నది– "రాత్రిరేళనుంచి బాధపడిపోతున్నాది. ఇంకా పురుడు రాలేదు. దక్కుతాదో లేదో!"

వెంకాయి రామిపక్కన కూర్చున్నాడు. రామి ఒక్కసారిగా మూలిగి జాలిగా వెంకాయి కళ్ళలోకి చూచింది. వెంకాయి వణుకుతున్న చేతుల్లో రామితలను తీసుకున్నాడు.

"తొందరగా రా" అంటూ లోపలికొచ్చిన పోలీసును చూచి మాణిక్యం, మంత్ర సానీ, భయంగా లేచి నిలబడ్డారు.

వెంకాయి చిన్నగా రామి తలను తన ఒడిలో నుంచి కిందపెట్టి, కళ్లు మూసుకొని ఉన్న రామివైపు జాలిగా చూచి బయటికి వచ్చాడు. వెంకాయి పెదవుల మీద వెలిసిన చిరునవ్వుకు పోలీసులు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆత్మహత్య చేసుకోబోయే ముందు ప్రపంచపు పోకడచూచి నవ్వే నవ్వులాగ ఉంది వెంకాయి చిరునవ్వు.

✿ ✿ ✿

"ఏమండీ! కొంచెం ఇలా రండి." రత్తమ్మ ఏదో ఆలోచిస్తూ వరండాలో కూర్చొని వున్న భర్తను కేక వేసింది.

లోపలికి వెళ్ళిన భర్తతో యధాలాపంగానే అన్నది రత్తమ్మ: "అయ్యో! నా తెలివితెల్లారా! ఆ ఉంగరం నా 'బాగ్'లోనే ఉందండి. సత్రంనుంచి గుడికి వెళ్లేముందు ఒదులుగా ఉంది, ఎక్కడయినా పోతుందని తీసి 'బాగ్'లో వేశాను. తరవాత గుర్తేలేదు. నా మతిమండిపోనూ!"

రత్తమ్మ భర్త ముఖంమీద ఓ అజ్ఞాత హస్తం మసి పులిమింది. నల్లబడ్డ ముఖంతో, విసుక్కున్నాడు. "చాలా గొప్ప పని చేశావు! ఇప్పుడు వెళ్ళి పోలీసు స్టేషన్‌లో ఏ ముఖం పెట్టుకొని ఉంగరం ఇంట్లోనే ఉందని చెప్పను! పాపం, వాణ్ణి అనవసరంగా జైల్లో వేస్తారు" అన్నాడు.

"వాడు హుండీలో వేసింది ఉంగరమేనని ఒప్పుకోమనండి! దొంగతనం చేసినా దేముడికోసమే చేశాడుగాబట్టి వాడ్ని వదిలేయమని పోలీసులకు చెప్పండి, వదిలేస్తారు."

భర్తకు హితవు చెప్పింది రత్తమ్మ.

భర్త భార్య ముఖంలోకి చూశాడు విస్మయంగా.

ఏడుకొండలవాడే స్వయంగా ఆవిడచేత అలా పలికించి ఉంటాడని ఖచ్చితంగా నమ్మిన రత్తమ్మ భర్త చేతులు పైకెత్తి "ఏడుకొండలవాడా! వెంకటరమణా! గోవిందా గోవిందా!" అని మనసులోనే దేవుడికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకొన్నాడు.

(1954)